

TER BESLISSING

Aan
de minister

 12/12

Generale Thesaurie
Directie Financiële
Markten

Persoonsgegevens

nota

Verslag NL FSC 20 november 2024

Datum

29 november 2024

Notanummer

2024-0000554776

Bijlagen

1. Kamerbrief TK
2. Kamerbrief EK
3. Verslag FSC 20 november
4. Persbericht FSC 20 novem

Aanleiding

Op 20 november 2024 heeft het Nederlands Financieel Stabiliteitscomité (FSC) vergaderd. Het verslag (bijlage 3) van deze vergadering wordt door de minister van Financiën aan de Eerste Kamer en Tweede Kamer (TK) gestuurd. De Nederlandsche Bank (DNB) stuurt meteen daarna een persbericht (bijlage 4) uit met de bevindingen van het overleg.

Beslispunten

1. Wij adviseren u in te stemmen met het verzenden van het verslag van het FSC aan de EK en TK en verzoeken u daartoe beide brieven te ondertekenen (bijlage 1 en 2).
2. Graag ook uw akkoord met het openbaar maken van de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omlijnde delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Kernpunten

- In het FSC komen DNB, de Autoriteit Financiële Markten (AFM), het ministerie van Financiën en het Centraal Planbureau (CPB) bijeen om de belangrijkste risico's voor de financiële stabiliteit in Nederland te bespreken. Sinds 2023 heeft het FSC een basis in de wet, waarmee opvolging is gegeven aan internationale aanbevelingen (van o.a. het IMF).
- Op 20 november jl. heeft het FSC in haar vergadering stilgestaan bij de actuele ontwikkelingen, de verhoogde cyberrisico's en de consultatie van de Europese Commissie naar macroprudentieel beleid voor niet-bancaire financiële intermediairs (NBFi), waar DNB, AFM en Financiën een gezamenlijke consultatiereactie voor hebben opgesteld.
- Ten aanzien van de **actuele economische en financiële ontwikkelingen** stelt het FSC vast dat de Nederlandse economie op een zachte landing lijkt af te stevenen na een periode van hoge inflatie. Tegelijkertijd nemen de risico's voor de financiële stabiliteit toe, door geopolitieke spanningen en mogelijk verdere geo-economische fragmentatie na de herverkiezing van Trump in de Verenigde Staten.
- Ten aanzien van **cyberrisico's in het licht van geopolitieke fragmentatie** stelt het FSC vast dat het goed is dat geïnvesteerd wordt in het testen en weerbaar maken van kritieke financiële infrastructuur, nu cyberdreiging en daarmee risico's toenemen door verhoogde cyberactiviteiten van statelijke actoren.

- Ten aanzien van de **consultatie naar macroprudentieel beleid voor Non Bancaire Financiële Instellingen (NBFI)** benadrukt het FSC de belangrijke rol van NBFI als alternatieve bron van financiering, ook in het licht van de Europese kapitaalmarktunie. Het belang van weerbaarheid van NBFI wordt derhalve onderstreept.

Toelichting

Over het FSC

- Het FSC bespreekt tijdens haar overleg de mogelijkheden om geconstateerde risico's voor de stabiliteit van het financiële stelsel te mitigeren en kan hierover aanbevelingen doen. Het comité komt tenminste tweemaal per jaar bijeen en staat onder voorzitterschap van de president van DNB.
- Het CPB woont als externe deskundige de vergaderingen bij.

Actuele economische en financiële ontwikkelingen

- **Door gematigde economische groei en een verder dalende inflatie lijkt een zachte landing van de Nederlandse economie na een periode van hoge inflatie waarschijnlijk.** De inflatie in het eurogebied is tot onder de 2% gedaald, daar waar de inflatie in Nederland nog wat hoger ligt. De uitgangspositie van de Nederlandse financiële sector is goed.
- **Tegelijkertijd vormen geopolitieke spanningen een toenemend risico voor de financiële stabiliteit.** Mogelijk leidt de herverkiezing van Trump in de VS tot een verhoging van importtarieven en een handelsoorlog, wat kan leiden tot lagere groei en een hernieuwde inflatiedreiging. De geopolitieke onzekerheid wordt mogelijk nog onvoldoende ingeprijsd door financiële markten, wat bij het materialiseren van risico's kan leiden tot (wanordelijke) correcties.
- **Ten aanzien van de impact van de Amerikaanse verkiezing op de Nederlandse economie zijn de indirecte effecten mogelijk groter dan de eerste-orde-effecten van handelstarieven.** Het economisch gewicht van bijvoorbeeld export van Nederland naar de VS is relatief beperkt, blijkt uit onderzoek van het CPB. Wel is er nauwe verwevenheid op andere gebieden, zoals technologie en veiligheid. Ook is de wereldwijde financiële stabiliteit sterk afhankelijk van de economische en financiële ontwikkelingen van de VS en de dollar.
- **Geopolitieke verdeeldheid zorgt ervoor dat het lastiger is om gezamenlijk beleid te maken voor grensoverschrijdende uitdagingen.** Zo wordt onder andere het risico signaleerd dat dit mogelijk kan leiden tot onwenselijke versoepeling van prudentiële vereisten voor de financiële sector, bijvoorbeeld bij de implementatie van de finale Baselstandaarden (het kapitaalraamwerk voor banken) en de regulering van crypto's en NBFI.

Cyberrisico's in het licht van geopolitieke fragmentatie

- **Cyberdreiging vanuit statelijke actoren vormt een toenemende bron van risico voor de Nederlandse economie en financiële sector.** Nederland heeft een hoge mate van digitalisering. Dat maakt Nederland kwetsbaar voor cyberaanvallen. Dit geldt ook voor de financiële sector, waar zo'n 10% van de cyberaanvallen op gericht zijn.
- **Ook indirecte kwetsbaarheid door afhankelijkheid van derde partijen voor kritieke diensten vormen een risico voor de financiële sector.** Hierbij wordt onder andere bedoeld op de afhankelijkheid van clouddienstverleners en andere ICT-bedrijven, ook wel ketenafhankelijkheid

genoemd. Daarnaast maakt afhankelijkheid van vitale processen, zoals telecommunicatie en energievoorziening, de financiële sector ook kwetsbaar.

- **Een goede implementatie van de Europese verordening Digital Operational Resilience Act (DORA) is daarom van belang.** DORA verplicht o.a. het uitvoeren van dreigingsgestuurde cybertesten voor de grootste financiële instellingen in Europa. Daarnaast focust DORA op het in kaart brengen van ketenafhankelijkheid en daar strategieën op te ontwikkelen.
- **Het is daarnaast belangrijk om regelmatig de cyberbeveiliging te testen en te investeren in publiek-private samenwerking om de veerkracht van financiële instellingen na een cyberaanval te vergroten.** Daarbij is ook informatie-uitwisseling tussen partijen over cyberdreiging en -aanvallen van belang.
- **Binnen het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB) wordt nagedacht over concrete voorbereidingen en aanbevelingen, mocht het betalingsverkeer in Nederland worden getroffen.** Dit om de samenleving zo adequaat mogelijk voor te bereiden op eventuele impact van een cyberaanval op de financiële infrastructuur.

Consultatie macroprudentieel beleid NBFi

- **De rol van NBFi in het financiële systeem wordt steeds belangrijker, wat het belang van weerbaarheid van NBFi verder onderstreept.** NBFi vormen alternatieven voor bankfinanciering en diversifiëren daarmee het financieringslandschap. NBFi zijn daarmee belangrijke actoren voor de Europese kapitaalmarktunie. Een toereikend macroprudentieel kader is daarom van belang.
- **De Nederlandse inzet voor de consultatie ziet onder andere toe op het vergroten van de weerbaarheid van open einde fondsen, zoals geldmarktfondsen.** Geldmarktfondsen zijn een belangrijke bron van liquiditeit voor Nederlandse pensioenfondsen en verzekeraars (bijvoorbeeld voor het voldoen aan margeverplichtingen) en daarmee belangrijk voor de financiële stabiliteit.

Communicatie

De woordvoering over het FSC wordt gedaan door DNB. DNB brengt een persbericht uit (zie bijlage 4) als de stukken in de Kamer liggen. Ook de AFM brengt een nieuwsbericht uit.

Politiek/bestuurlijke context

n.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.